

TRAGEDIJA *TROGIRSKI VOJVODA* DMITRIJA
VASILJEVIČA AVERKIEVA

Helena Peričić

U članku objavljenom u zadarskom *Narodnom listu* u prosincu 1883. godine (a prema tekstu *Pozorova* dopisnika iz Rusije) kaže se da se u kazalištu M. Lentovskoga u Moskvi davala predstava *Trogirski vojvoda*, iz prošlosti i života dalmatinskih Hrvata, te se ističe kako je to »prvi puta da se po Ruskih ruskom občinstvu predočuje hrvatski život i poviest iz Dalmacije«. ¹ U istom napisu hvaljeni su kako pisac, Dmitrij Averkiev, tako i skladatelj (čije ime nije navedeno) pa se sugerira da bi se ovaj komad, uz preradbu slabijih mjesta, mogao »i u Zagrebu s dobrim uspjehom predstavljati jer je predmet po sadržaju vrlo zanimljiv i privlačiv«. ² Tragom rečenoga novinskog napisa, ali i stjecajem sretnih okolnosti, došla sam do preslika ovoga teksta: zahvaljujući dr. Marenu M. Freidenbergu, bivšem redovitom profesoru povijesti na Sveučilištu u Tveri. (Profesor Freidenberg je prije desetak godina preselio u Izrael, u Tel Aviv.)

O Averkievu je razmjerno malo podataka. Na temelju nekoliko kraćih članaka u ruskim enciklopedijskim literarnim priručnicima doznajem da je rođen 30. rujna/12. listopada 1836. u Ekaterinodaru, a umro 7./20. siječnja 1905. u Peterburgu gdje je 1859. završio prirodnoznastveni fakultet. Surađivao je kao novinar u konzervativnim novinama *Epoha*, neprijateljski se — kako piše u *Bol'shaja sovjetskaja enciklopedija* — »odnoseći spram revolucionarno-demokratskom pokretu 60-tih godina XIX. st«. ³ Idealizirajući stari patrijarhalni život Rusije, Averkiev je pisao prozu, drame, kazališnu kritiku, a objavljivao je i teorijske članke

o drami.⁴ Publicističkim i kritičkim člancima surađivao je u književnom mjesečniku *Piščev dnevnik* (Dnevnik pisatelja) F. M. Dostojevskoga. Tragedija *Trogirski vojvoda* prvi put je objavljena u 3. svesku Averkievljevih *Drama* (Dramu) u Sankt Peterburgu 1896.⁵

Tekst je napisan u Ljubanu u kolovozu 1881., a i sastoji se od pet činova razdijeljenih na dva do šest prizora (prvi i četvrti čin po pet, drugi i treći šest, a posljednji samo dva prizora).⁶

Djelo se zasniva na jednostavnoj fabuli: u središtu su zbivanja zaručnici Miljenko i Zorica koje su roditelji još kao djecu odredili jedno drugomu. Tragedija počinje izborom novoga trogirskog vojvode: već nekoliko mandata tu je dužnost obavljao Zoričin otac, slavohlepni i ponosni barun Radislav. Izbor završava nepovoljno po Radislava: na njegovo mjesto dolazi novoizabrani vojvoda Miljenko, zaručnik njegove kćeri. Radislav je ogorčen ishodom izbora, kritizira Trogirane što tako brzo zaboravljaju svog dugogodišnjeg i zaslužnog vojvodu i, optuživši Miljenka da mu je iza leđa kovao neslavan kraj upravljanja gradom, prekida zaruke te kćer šalje u samostan sv. Nikole. Tamo nakon nekog vremena Zorici u posjet dolazi Miljenko, za kojega je Radislav tvrdio da se u Mlecima oženio. Zaključivši da bi udajom za drugoga uništio Zorici zdravlje i ujedno je osudio na smrt, Radislav daje Miljenku ruku svoje kćeri. Uslijedi vjenčanje, no u Radislavu zri želja da zauvijek prekine vezu između kćeri i Miljenka, koji mu je najprije oteo čast vojvode a potom odveo kćer. Dok svatovska povorka kreće iz grada u brda, gdje se nalazi Miljenkov dom, Radislav se skriva u blizini mosta, (kako piše u *Narodnom listu*: »po zabitnoj jarugi između klisurine«), preko kojega će prijeći povorka. Kad se Miljenko zaustavi na mostu, dobiva u prsa smrtnan hitac od nepoznate ruke. Prije nego umre, Miljenko preklinje Zoricu da ga osveti i ubije onoga tko ga je ustrijelio, ma tko bio. Zorica mu obećava osvetu. Vidjevši je uciviljenu, izgublenu i s jedinom preostalom željom — da ubije Miljenkova ubojicu, Radislav joj priznaje svoj čin i moli da ga ubije samokresom koji joj pruža. No, na koncu, Zorica umjesto oca ubija samu sebe, a tragedija završava Radislavovim kajanjem za sve zlo koje je prouzročio.

Formalna zanimljivost ovoga teksta leži u tome što je pisan u stihu i u prozi: točnije, šesnaest prizora pisano je u deseteračkom i/ili jedanaesteračkom stihu, sedam u prozi a jedan tako da počinje u prozi a nakon umetnute (narodne) pjesme od četiri katrene, ispjevane naizmjenice u osmercu i šestercu, u stihu (ovdje dakako navedene u slobodnom prijevodu):

Kako se vjenčao jasni mjesec
S rumenom zorom
S rumenom zoricom večernjom
Sa sunčevom sestrom

Nije se to mjesec vjenčao
S rumenom zorom
To se vjenčao naš Miljenko
Sa Zoricom — ljepotom.

Kako su u zoricu na svadbi
Zvijezde lumpovale
Noću padajući na zemlju
Nebo su parale.

Kako je na Zoričinoj svadbi
Pir bio veseo
Vraćasmo se kući spotičući se
Za mamurnim Lukom.⁷

Teško je tvrditi kako postoji neka dosljednije provođena zakonitost po kojoj se autor tragedije odlučuje za stih odnosno prozu. Prvi se u ovoj tragediji javlja u četvrtom prizoru uvodnoga čina, kada dolazi do prvoga dijaloga između Zorice i Miljenka. U stihu je pisan svaki prizor u kojemu sudjeluju središnji likovi — Zorica i Miljenko. Također se u stihu vode svi razgovori o zaljubljenom paru i njihovoj ljubavi. U stihu Radislav razgovara s nadstojnikom samostana Tomom (III,1), Radislavov solilokvij smišljanja Miljenkova ubojstva također je pisan u stihu (III, 5)... Moguću pravilnost korištenja proze mogli bismo temeljiti na pojavljivanju tzv. »nižih« likova poput služavke Marijane (II, 1; II, 3), stremenara Jana (IV, 1), starca i starice (IV, 3) — koji ujedno imaju humorističnu ulogu u čitavoj tragediji. U petom činu javlja se i zbor svatova (pirnika) s tek nekoliko replika i navedenom narodnom pjesmom.

Sama činjenica korištenja stiha u drami napisanoj osamdesetih godina XIX. stoljeća, kasnoga ruskog realizma i pojave naturalizma u zapadnoeuropskoj književnosti, može u prvi mah čuditi. No smjestimo li to djelo u kontekst

cjelokupnoga razvoja ruske devetnaestostoljetne pa i kasnije književnosti, u kojoj od Puškinova »romana u stihu« do Blokovich »lirskih« drama stilizirana jezika i Jesenjinove drame u stihu *Pugačov* — sklonost stihu je izražajna konstanta, pa dodamo li tome činjenicu da je Ibsenov *Peer Gynt* (1868.) pisan u stihu a Strindbergov *Meštar Olof* (druga verzija, 1878.) u mješavini proze i stiha — zacijelo Averkievljev postupak ne iznenađuje.

U podnaslovu tragedije stoji: »priča uzeta iz dalmatinske narodne predaje.« Iako u toj drami ima, što ću poslije obrazložiti, povijesnih elemenata (kako po imenima tako i radnji), ona ne spada u red »povijesnih«. Prije bi se moglo kazati da je ona folklorna »piesa« (*Narodni list*) koja se tek oslanja na zbivanja u Trogiru XVII. stoljeća.

Odakle Averkievu priča o Miljenku i Zorici? Moguće je da je autor doista svoj tekst uzeo »iz dalmatinske narodne predaje«, kako je naveo. Koliko mi je poznato, pisac nikad nije bio u Dalmaciji, što može posvjedočiti i njegovo korištenje plemićkih naslova *barun* i *grof*, te izraza kao što je *vazal*, koji u nas nisu bili uobičajeni. U gradu je predstavnikom mletačke vlasti bio knez-kapetan a ne vojvoda. Isto tako ni onda ni danas u Dalmaciji nije bilo osobnog imena Jan, pa ni Petko. Moguće je također da je Averkiev priču, koja ga je nadahnula i potakla na pisanje drame, čuo od nekih učenih Rusa (Sreznjevskog, Preisa, Reutza i drugih) koji su sredinom XIX. st. posjetili Dalmaciju.

Druga je, iako slabija vjerojatnost, da se Averkiev poslužio romanom (temeljenim na kronici) objavljenim u Zadru 1833. na talijanskom jeziku. Riječ je dakako o romanu *Milienco e Dobrila — romanzo storico Dalmata del XVII secolo*.⁸ Autor Marko Kažotić⁹ svoje je djelo očito pisao pod utjecajem Manzonijevih *Zaručnika*, ali ipak izvan metra tadanje talijanske književne situacije. Kažotić se, kažu povjesničari, poslužio kronikom, navodno iz 1697, i sam je u predgovoru romana napisao:

»Ja neću tvrditi njezinu istinitost, ali kratak razmak koji dijeli događaj od vremena kada je napisana uspomena, jednostavno pripovijedanje, napokon predaja koja još živi, nagone me na pomisao da vjerujem kako nije bila bez temelja.«¹⁰

Središnji likovi u Averkievljevu i Kažotićevu djelu, osim Dobrile tj. Zorice, nose ista imena; očigledne su fabularne podudarnosti, ali i razlike. U romanu radnja se odigrava u Kaštel-Lukšiću, a tek djelomice u Trogiru; zajednički je međutim samostan sv. Nikole u kojemu je, i prema drami i prema romanu, Zorica/Dobrila

bila zatočena. Glavni razlog svađe između obitelji (za razliku od tragedije, u romanu se točno spominju prezimena obitelji) u Kažotićevu romanu nije izbor Miljenka za novoga »vojvodu«, već prisvajanje gospoštinskog prava nad težacima, s jedne strane grofa Radoslava Vitturija, Dragojlina oca, a s druge grofa (»konta«) Adalberta Rušinića (Rosanija, prema M. Zoriću¹¹). I u jednom i u drugom djelu ističe se surovost grofa Radoslava koji je, prema Kažotiću, pogazio materinsko pravo kontese Marije na »intimni nadzor nad kćeri« te je nastojao da »silom svojih zapovjedi ugasi onu nebesku vatru, što je nevino i snažno gorjela u njezinoj duši.«¹²

Dok je u Kažotićevu romanu uočljiva dalmatinska lokalna boja, slavenski osjećaj, socijalni i politički kontekst (npr. o odnosu domaćeg stanovništva prema Turcima govori se u prvom dijelu romana gdje se spominje »vrijeme pljačkaških nadiranja Turaka preko Klisa i Solina«, i »navala okrutnih Osmanlija«,¹³ dok je, što je razumljivo, potpuno zanemarena nacionalnooslobodilačka tendencija u odnosu prema Veneciji), o tome u svojoj tragediji Averkiev daje tek naslutiti. Jedina stidljiva aluzija na odnos Trogira prema Mlecima izrečena je na početku same tragedije, u razgovoru Miljenkova oca, grofa Adalberta, i Zoričina kuma Luke, koji među ostalim, koreći Adalberta što je sinu dopustio kandidirati se na izborima, kaže: »Još mislim, grofe Adalberte, da je vojvoda u Trogiru što je dužd u Mlecima. Napokon, Mleci su gospoda a Trogir sluga. Mleci su veliki i bogati, Trogir mali i bijedan...«¹⁴ Turci se spominju jedino u Miljenkovoj kritici Radislavova postupka prema kćeri: »Tako ne bi uradio ni Turčin.«¹⁵ U tom je smislu opravdano zapitati se je li ruski pisac poznao Kažotićev roman ili je, kao i Kažotić, svoj tekst temeljio samo na legendi za koju je Kažotić tvrdio da ju je na »ilirski« napisao neki nepoznati pisac oko 1697. godine. Učitelj Bartul Matijaca objavio je u zagrebačkom listu *Dom i svijet* 1889. svoje mišljenje o tomu:

»A taj nepoznati pisac, po našem mišljenju, morao je biti don Mavro, ondašnji župnik sela, i onaj koji je učestvovao u svim zgodama i bio pomoćnik u svem djelovanju: pak drugi nije mogao ni znati sve potankosti kao on...«¹⁶

U prilog autentičnosti legende o Miljenku i Dobrili među ostalim povjesničarima književnosti pisao je i Mate Zorić. Povezanost s Trogirom, što ga Averkiev spominje u naslovu, opravdana je i činjenicom da se u Kažotićevu romanu spominje prijenos moći sv. Ivana Ursinskoga, 4. svibnja 1681. godine u Trogiru, kojoj je svečanosti, po Kažotićevu romanu, nazočila i Dobrila pa tu godinu dr. Mate Zorić uzima kao moguću godinu Miljenkove tragedije.¹⁷

Umjesto zaključka, kazat ću da tekst D. V. Averkieva, dosad nepoznat našoj javnosti, osim što iziskuje sustavniju rusističku analizu i vrednovanje, otvara niz poticajnih pitanja. Navest ću tek nekoliko mogućih:

1. Utjecaj/impuls domaće, hrvatske književnosti, te posebice predaje (usmene ili pisane) na strane autore.¹⁸ S tim je skopčano pitanje puta odnosno načina komunikacije od kojih se kao primjer može navesti spona: domaća predaja — Goethe — Puškin — drugi ruski pisci...

2. Odnos i poticajnost pučke predaje i tzv. »povijesne građe« ili, nazovimo to tako, »valterskotovskog sindroma« za tzv. umjetničku reinterpetaciju. Aleksandar Flaker piše:

»Ako je pritisak romantičarskih modela upućivao istočnoevropske književnosti na tradiciju usmene lirske poezije, i manje adekvatnu romantičarskim strukturama, tradiciju 'junačke' epike, a zatim i na pučke legende, onda je pritisak realističkih modela, u slučajevima gdje je književnost uspjela i mogla očuvati svoju orijentaciju na pučki govor, vodio prema modeliranju pučkoga kazivanja i anegdota.«¹⁹

Taj će model u hrvatskoj književnosti razviti primjerice Ante Kovačić

3. Može li se *Trogirski vojvoda* smatrati realističkim djelom? U prvi mah bismo odgovorili niječno. Krhka socijalno-psihološka motivacija te isticanje jednoga lika kao okosnice zbivanja upućuje na uspoređivanje s onim što se osamdesetih godina zbivalo na području ruske drame i književnosti uopće, posebice na razini tzv. poetskog realizma. Poput Aleksandra Nikolajeviča Ostrovskog (1823.-1886.) u nekim komadima, Averkiev ne piše dramu s razrađenim dramskim zbivanjem,²⁰ nego je gradi na sukobu jedne osobe sa sredinom, a pomanjkanje živoga zbivanja nadoknađuje komičnim efektima ili melodramatskim postupcima.²¹ Nema karakterizacije društvene sredine, u središtu je patrijarhalan, slavohlepan, despotski otac i njegova kći zaljubljena u mladića koji joj je još od djetinjje dobi namijenjen.²²

4. Narav ove tragedije karaktera, njezino uklapanje u sustav Aristotelovih načela tragičnosti (u aktualnoj tragediji na djelu je lik koji sam svjesno čini zlo i gradi tragično), te odnos prema tragediji konca XIX. stoljeća i naturalističkoj drami, pogotovu u građenju psihološkog mehanizma među tri središnja lika (Radislav — Zorica — Miljenko), što uključuje naturalističku biološko-psihološku (poslije, naravno, psihoanalitičku) postavku i izraženi determinizam u stavovima i postupcima likova.²³ (Valja, naime, imati na umu da samo pola godine prije

nastanka *Trogirskog vojvode*, u siječnju 1881, Zola u *Figarou* objavljuje poznati članak u kojem i kao teoretičar i kao pisac definira naturalizam, a te iste godine umire Dostojevski.)

VAŽNIJA LITERATURA:

- Dmitrij Vasiljevič Averkiev, *Trogirski vojvoda, tragedija u pet činova (priča uzeta iz narodne dalmatinske predaje)*, u: *Drame*, sv. 3, 2. izd., Sankt Peterburg, 1906.
- Roman Miljenko i Dobrila*, Kaštel-Lukšić, nakl. Osnovna škola »Vjeko Butir« i Učenička zadruga »Maslina« u Kaštel-Lukšiću, 1985. Ovo osuvremenjeno izdanje romana priredio je Neven Bučan kombiniranjem dvaju prijevoda — Bartula Matijace (Zagreb, 1890.) i Ante Ivančića (Split, 1929.)
- Bol'saja sovjetska enciklopedija*, I, Moskva, 1949.
- Kratkaja literaturnaja enciklopedija*, sv. 1, Moskva, 1962, 55.
- Literaturnyj enciklopedičeskij slovar'*, Moskva, Sovjetskaja enciklopedija, 1987.
- Josip Badalić, *Rusko-hrvatske književne studije*, Zagreb, 1972.
- Erčaninov-Rajhin-Stražev, *Ruska književnost (od Gogolja do Čehova)*, Beograd, Prosveta, 1947.
- Aleksandar Flaker, »Novija ruska književnost«, u: *Povijest svjetske književnosti*, Zagreb, Mladost, 1975, 269-404.
- Aleksandar Flaker, *Stilske formacije*, Zagreb, Sveučilišna naklada Liber, 1976.
- Vladimir Kralj, *Uvod u dramaturgiju*, Novi Sad, Sterijino pozorje, 1966.
- Stojnić i dr., *Ruska književnost*, knj. II, Sarajevo-Beograd, Svjetlost-Beograd, 1978.
- Mate Zorić, »Marko Kažotić (1803-1842)«, *Rad JAZU*, knj. 338, Zagreb, 1965.
- Rene Velek /René Wellek/, »Pojam realizma u književnome znanstvu« u: *Kritički pojmovi* (prev Spasić i Đorđević), Beograd, Vuk Karadžić, 1966, 149-166.
- Zdenka Matek, »Daniil Harms: I sva književnost ruska... (Uvod u Harmsovo osporavanje ruske književnosti 19. stoljeća)«, *Radovi Filozofskog fakulteta*, Zadar, 1995, 32-33 (22-23), 235-242.

BILJEŠKE

- ¹ *Narodni list*, Zadar, (uto. 11. XII.) 1883, 96, 199.
- ² Isto.
- ³ Usp. *Bol'shaja sovjetskaja enciklopedija*, I, Moskva, 1949, 69. O Averkievu nema podataka u 7. sv. *Povijesti svjetske književnosti*, Zagreb, Mladost 1975.
- ⁴ "O drami" /O drame/, 1877.-1878.
- ⁵ Djela: *Drame*, I-III, Sankt Peterburg, 1906. (Prema: *Kratkaja literaturnaja enciklopedija*, sv. 1, Moskva, 1962, 55.)
- ⁶ Pri pisanju rada o tragediji *Trogirski vojvoda* služila sam se prijevodom u rukopisu svoga oca, dr. Šime Peričića, kojemu zahvaljujem na ideji i pomoći, kao što zahvaljujem i predstojnici Odsjeka za ruski jezik i književnost zadarskoga Filozofskog fakulteta, mr. Zdenki Matek, na korisnim saznanjima i savjetima.
- ⁷ IV, 5, 301.
- ⁸ Prvi hrvatski prijevod Kažotićeva romana objavio je učitelj Bartul Matijaca 1890. godine u Zagrebu.
- ⁹ Marko Kažotić (Casotti) (Trogir, 1804.- Zadar, 1842.) bio je urednikom službenog lista *Gasetta di Zara*. Pisao je na talijanskom; autor je tada popularnog romana *Milienca e Dobrilla* (1833, hrv. prijevod 1889.) koji je utjecao na mnoge hrvatske pisce (I. Mažuranića, D. Demetra). Ostala su mu djela: *Il bano Horvath*, 1838; *Il beretto rosso...*, 1843.
- ¹⁰ Usp. Neven Bućan, "Izvori legende o Miljenku i Dobrili...", u: *Roman Miljenko i Dobrila*, Kaštel-Lukšić, 1985., str. 427.
- ¹¹ Usp. Mate Zorić, "Marko Kažotić" (1804-1842), *Rad JAZU*, knj. 338, Zagreb, 1965, 394.
- ¹² Marko Kažotić, *Miljenko i Dobrila* u: *Roman Miljenko i Dobrila*, Kaštel-Lukšić, 1985, 378.
- ¹³ Isto, 371.
- ¹⁴ I, 1, 229. (str. prema izvorniku).
- ¹⁵ I, 4, 243.
- ¹⁶ Neven Bućan, "Izvori i legende o Miljenku i Dobrili..." u: *Roman Miljenko i Dobrila...*, 427.
- ¹⁷ Međutim, bilo je čak i takvih pretpostavki, kao što je ona iz zagrebačkog *Leksikona jugoslavenske muzike*, gdje se u članku o Milivoju Koludroviću kao autoru opere *Miljenko i Dobrila* spominje podatak da se događaj u Lukšiću zbilo 1676. godine.
- ¹⁸ Vidi A. Flaker, "Iz problematike književnoga poređivanja", *Umjetnost riječi*, IX, 4 (1965.), Filološko društvo, 1965, 323.
- ¹⁹ Aleksandar Flaker, *Stilske formacije*, Zagreb, Liber, 1976, 75.
- ²⁰ Dramaturška nedosljednost odražava se u odnosu Miljenka i njegova oca Adalberta kojega nakon četvrtoga prizora prvoga čina u tragediji više ne srećemo. Sam grof Adalbert, koji podržava Miljenkov izbor za novoga trogirskog vojvodu, za Radislava kratko tvrdi: "I zao i brz." (I, 2, 235.)

²¹ Usp. Aleksandar Flaker, "Novija ruska književnost" u: *Povijest svjetske književnosti*, knj. 7, Zagreb, Mladost, 1975, 321.

²² Stavljanje težišta na posesivni odnos oca Radislava prema kćeri Zorici čini se da je u Averkijevljevoj drami uspješno izvedeno. U drugom činu Radislav upozorava kćer da je to što nastaji udati Zoricu za drugoga za njezino dobro, ali pri tome nudi prilično tiranske i surove argumente:

"U očinskoj vlasti nema nasilja. Djeca se pokoravaju s nježnim strahom." (II,4, 262.)
Na istom mjestu Radislav će tješiti Zoricu riječima:

"Neću stati...A sad, no, rasudi sama. Kakav bi nam život bio kada se ne bi razorilo vjenčanje. On me ne bi pustio ni da te posjetim... Umro bih od takve tuge..."

I dalje u trećem činu:

"Sada ću s tobom poživjeti u miru. Kod nas nema koječega, ni glupih prigovora... A vrijeme će zavladati tobom." (III, 3, 276.)

²³ Psihološka motivacija tako je dijelom temeljena na traženju uzroka Radislavove "mrgodnosti" u njegovoj bolesti, pa se u dijalogu grofa Adalberta i Luke spominje kako se Radislavu vratila "stara bolest". Pri tom, međutim, Luka upozorava Adalberta: "Zapamti, grofe, da je u jetri žuč, a u žuči gnjev." A. N. Ostrovski je smatrao da dramski pisac posebice i ne dolazi u priliku izmišljati, umjetno sastavljati: "... glavni mu je posao pokazati na osnovi kojih se psiholoških činjenica odigrao neki događaj i zašto se on dogodio upravo tako a ne drugačije". (Prema: Milica Milidragović, "Aleksandar Nikolajević Ostrovski" u: Stojnić i dr., *Ruska književnost*, Sarajevo — Beograd, Svjetlost-Nolit, 1978, 116.)

Stav prema ljubavi i onom u što se ona u braku s vremenom pretvara dolazi do izražaja u Radislavovu komentaru ponašanja starca i starice kojih dijalog osluškuje iz prikrajka: "...Takav život kakav je tih staraca: oni su se u mladosti zavoljeli i bili sretni. Tako i tvoji: njihova svijetla maštanja i san sreće postaju bezmjerne prostote." (IV, 4, 296/7.) Pripremajući se na ubojstvo Miljenka, u zasjedi, Radislav smišlja: "A ako kći bude htjela u samostan? Što onda? Sagradit ću izbliza sebi kućicu, i svakog ću dana ići ručavati, vidjeti kćer, poljubiti je. I nikakav nadzornik neće oteći... Ni ljuti joj neprijatelj neće prići. Kod mene se neće ljubiti s njom. Neće oca klevetati!..." (IV,2, 290.)